

HIREK

Chamissoor b'svát. Január 27. (Sevát 15.) A fák újéve. Palesztinában ekkor indulnak virágzásnak a narancs- és mandulafák. Az eszés elmúlóban van, az ültetvények rügyezni kezdenek Saron ligeteiben sevát 15-től akár 15-ig ültették el a gyümölcsfákat. A fák ünnepének tiszteletére különféle déligyümölcsöket eszünk.

ELŐFIZETŐINKHEZ! Ezuton is felkérjük mélyen tisztelt előfizetőinket, akik lapunkat eddig is kitüntető támogatásukban részesítették, szíveskedjenek lejárt előfizetésüket 27003 számú csekk-számlánkon kiadóhivatalunkhoz eljuttatni. Mélyentisztelt előfizetőink megértő támogatását ezuton is köszönjük. — Az Egyetértés kiadóhivatala.

ZIONISTA ORSZÁGOS ÉRTEKEZLET Január 31-én, vasárnap délelőtt 10 órakor a Magyar Zionista Szövetség dísztermében (Andrássy-út 67. l.) Az Országos Értekezlet délelőtti programja: 1. Üdvözlések, 2. dr. Miklós Gyula: Elnöki megnyitó, 3. dr. Kahán Nison: A királyi bizottság munkája Palesztinában, 4. dr. Fodor Lajos, Hatvan: A zsidó ifjúság problémája, 5. Alapszabálymódosítás, 6. Hatikvah. Este 8 órakor társasvacsera a Werner étteremben (Károly krt. 19.). Minden érdeklődőt szeretettel várunk és szívesen látunk. Belépődíj nincs.

Reméljük, hogy a Zionista Szervezet végre belátja feladatának fontosságát és ki fogja küszöbölni azokat a hibákat, amelyeket sorozatosan elkövetett és amelyeknek eredménye az, hogy a zionizmus Magyarországon ilyen helyzetbe jutott.

Rabbiválasztás Szigetváron. Január 24-én tartotta a szigetvári hitközség ünnepélyes közgyűlését dr. Ujházi Hugó hitközségi elnök elnöklétével, amelynek tárgysorozatán elsősorban a rabbiválasztás kérdése szerepelt. Grünhut Ignác alelnök felszólalása után Deutsch Aladár tartott beszédet, majd a közgyűlés úgy határozott, hogy a pályázat kiírásának mellőzésével dr. Presser Bélát hívják meg a szigetvári főrabbi székbe. A megválasztott főrabbit és dr. Hevesi Simon vezető-főrabbit, aki az új rabbi egyik mestere volt, a közgyűlés táviratban üdvözölte. A választáshoz a magunk részéről is gratulálunk, mert Presser Bélában komoly tudós rabbit nyertek aki a fiatal generáció egyik kimagasló értéke.

Eljegyzés. Singer Sándor ecetgyáros leányát, Margitkát Bonyhádról, eljegyezte Keszenbaum Andor Ujpestről.

A VII. ker. Izr. Nőegylet az idén is felruházott hagyományaihoz híven 320 fázó iskolásgyermeket. A Nőegylet Elnöksége a felruházást a mostani súlyos időknek megfelelően szép csendben, külső ünnepségek nélkül végezte el. Boldog örömmel vették át az anyák és a gyermekek a mértékűre szabott cipőket, ruhákat és meleg téli fehérneműt. Az ő hálójuk és boldogságuk válik áldással mindazok részére, akik jóságos adományukkal és önzetlen munkájukkal hozzájárultak a felruházás áldásához.

Dr. Rákóczy Imre az új sajtófőnök. Mint előrelátható volt, a miniszterelnök dr. Rákóczy Imre miniszteri tanácsost, a sajtóosztály helyettes vezetőjét bízta meg a miniszterelnöki sajtóosztály vezetésével. Ez a kinevezés a magyar sajtó egész társadalmában osztatlan örömet szerzett, mert dr. Rákóczy Imre közel két évtizedes működése alatt a sajtó minden árnyalatának rokonszenvét kivívta. Elfogulatlan és tárgyilagos módon intézkedett a rendkívül fontos pozícióban és széles tudását, nagy műveltségét és az egész sajtó iránt állandóan tanúsított jóindulatát a magyar sajtó mindig nagyra értékelte. Megérdemelt kitüntetéséhez magunk részéről is teljes szívvel gratulálunk.

Választások a nyiregyházi statusquo hitközségénél. Január havában választotta újra tisztikarát a nyiregyházi statusquo hitközség. Elnök ismét Bodor Zsigmond nagybirtokos lett, aki már húsz év óta viseli ezt a tisztséget az egész hitközség szeretetében. Alelnök dr. Landau Ernő ügyvéd, iskolaszéki elnök dr. Schön Géza orvos, előjárók Beredics Sándor, Pührer Mihály, dr. Springer Mór, Ungár Béla, Lovász Dezső, ellenőr Balázs Dezső, templom főgondnok Kálmán Péter, kaszusz bizottsági elnök Breuer József. A megválasztott vezetőséget dr. Bernstein Béla főrabbi üdvözölte.

Dr. Löwinger Sámuel előadása. Az újpesti Venetianer Körben kedden este tartotta dr. Löwinger Sámuel, rabbi-képző intézeti tanár előadását „Zsidó sors és világtörténelem” címen. Az előadásra zsűfoglalást megtelt a kör helyisége és dr. Löwinger Sámuel magas színvonalú előadásáért lelkesen ünnepelelték.

A Gyöngyösi Status Quo Izr. Hitközség Kultúrbirozsága folyó hó 25-én rendezte meg az évi első kulturális estélyét. Dr. Hajdú Béla a kultúrbirozság elnöke bevezető előadásában vázolta a zsidóság múlt évi történelmét, majd utána dr. Jakab Jenő rabbi tartotta meg mély tartalmú gyöngyösi előadását Ezekiel prófétaéről. A kulturális estén a helybéli énekkar is közreműködött énekszámjaival.

Popper Jakab meghalt. Popper Jakab magánzó 83 éves korában elhunyt. Szerdán helyezték örök nyugalomra a rákoskeresztúri temetőben. A magas színvonalú és szíveshöz szóló gyászbeszédet dr. Schwartz Benjámin tartotta. Az elhunytban Popper Lajos gyáros, a Bethlen-téri templom kiváló és érdeműs előjárója édesapját gyászolja.

Dr. Vidor Pál előadása. Szerdán este tartotta dr. Vidor Pál budai főrabbi előadását a Magyar Zionista Szövetségben „Építő és romboló erők az újkori zsidóságban” címen. Az előadásnak nagy sikere volt.

Az e heti péntek esti írásmagyarázó előadást (7 órakor) dr. Berkovits József rabbi tartja Fenakel Lajos főkántör közreműködésével. A szabadegetemi előadásorozatban hétfőn, február 1-én 6 órakor „A zsidó munkásgyerekek” címmel Nemes Lipót, 7 órakor „Bevezetés a Szentírásba” címmel dr. Löwinger Sámuel; csütörtökön, 4-én „Új zsidó könyvek” címmel dr. Friedmann Dénes, 7 órakor „A zsidó liturgia történetéből” címmel dr. Groszmann Zsigmond, a Szociális tanfolyamon hétfőn,

február 1-én 6 órakor „Városi szociálpolitika”, 7 órakor pedig „Bekapcsolódás a hatósági intézményekbe” címmel dr. Csergő Hugó; csütörtökön, 4-én 6 órakor „Gyermekek és fiatalok védelme” címmel Nemes Lipót, 7 órakor „A magyar zsidó társadalom struktúrája” címmel dr. Keckeméti György, míg a Szülők pedagógiájában szerdán, 3-án fél 7 órakor „A középiskolába lépő tanuló átsegítése az első nehézségeken” címmel Ábrányi Aladár tart előadást. A szociális tanfolyam előadásai a Wesselényi-utca 44. szám alatti iskola nagytermében, a többi előadások a Goldmark teremben lesznek.

Házasság. 26-án, kedden délután két órakor a Kazinczy-utcai orthodox templom udvarán tartotta esküvőjét Reich Berta Landl Ábrámmal Sátoralja-újhegyről. A menyasszony Reich Salamonnak, a Páva-utcai templom volt főgondnokának leánya és Reich Lázárnak, a Páva-utcai templom kántorának unokahúga.

Zionista társasvacsera. A M. C. Sz. Január 31-én, országos értekezlete után, az nap este nyolc órakor zionista társasvacserát rendez a Werner étteremben (Károly körút 19.). Egy teríték ára P 1.50.

Dr. Rosenfeld Mátvás „Keleti mese” című biblikus színműve angol szerb és esperantó nyelven megjelent. Mint már megírtuk, dr. Rosenfeld Mátvás purimi tárgyú zenés ókori színművét, a „Keleti mese”-t az egész országban nagy sikerrel mutatták be. Ezt már bemutatásakor megjósoltuk. Dudás Ferenc, az államrendőrség esperantó szakértője lefordította esperantó nyelvre a „Keleti mese”-t. A szerb fordítást egyik kiváló jugoszláv főrabbi vállalta. A művet egyébként angolra is lefordították. Kapható a szerzőnél P 1.—beküldése ellenében. Kispeszt, Hunyadi-utca 47.

A Budapesti V. ker. Izr. Nőegylet bálja január 30-án, szombaton este lesz a Fővárosi Vigadó termeiben. Széleskörű és nagyarányú szervezési és rendezési munkálatok folynak a bál sikere érdekében. Minden jel szerint a bál a Nőegylet eddigi hagyományosan nagysikerű báljainak sorozatában is kimagasló társadalmi esemény lesz. Jegyek igényelhetők az egyesület trodájában. V. ker. Sziget-utca 38. sz. 3. Telefon: 1—270—23.

A pápa díszautója a Budapesti Nemzetközi Vásáron. A Budapesti Nemzetközi Vásár igazgatója legutóbbi olaszországi útja alkalmával megbeszéléseket folytatott Olaszországnak és az olasz gyarmatoknak — közöttük Abesszíniának — a vásáron való részvétele ügyében. Tárgyalások vannak folyamatban többek között az olasz automobil- és repülőgépipar csúcsproduktumainak, mint például a pápa díszautójának és a duce összecukható motorkerékpárjának kiállítására vonatkozóan.

Felelős szerkesztő és kiadó:
PINTÉR MIKSA.

Szerkesztő: **Dr. PINTÉR ZOLTÁN**
Előfizetés: 1 évre mellékletekkel: P 40.—
Kellner Albert könyvnyomdája. Budapest, VI., Hajós-utca 27. Tel.: 1-290-71
1-189-98. Felelős: Dr. Kellner László

ORSZÁGOS

EGYETÉRTÉS

ZSIDÓ POLITIKAI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VIII., Thék Endre-utca 29SZERKESZTI:
PINTÉR MIKSATelefon: 1-324-17. Postatakarékpénztári
csckszámla: 27.003.

Urak és zsidók...

Már nem is szörványos jelenség, hanem valóságos rendszer, mégpedig ijesztően következetes rendszer, hogy szabályos időközökben felharsan a legszélsőségesebb nyilas- és kaszárkeresztés agitáció, amely a végén egy-egy törvénytörési tárgyalás crescendojában nyer befejezést. A legutóbbi ilyen nyilaskeresztés, illetőleg kaszárkeresztés demagógia Kisvárdán került a bíróság elé és hőseit, az analfabéta vezért épügy, mint a mozgalom költőjét, valamint a harcra eszmiadiát a bíróság faggatta ki politikai céljaik felől. Ha nem lenne végtelenen szomorú és ez egész mai korra annyira jellemző, kacagni kellene azon a vallomáson, amit a kisvárdai vezér tett, aki írni és olvasni elejtett ugyan, mert a két elemi tanulságai gyorsan eloszlanak a politizálás bokros tenődi között, de annál jobban megtanult szaválni. Ugyanazt mondja, amit a nála képzettebb agitátorok is léptenyomon a közvélemény arcába fröcsesentenek: „meg akarjuk szabadítani a magyar népet az urak és a zsidók igájától!” Szóval bővült a program. Mert nemcsak a zsidók, hanem az urak is...

Ez a harcra program, amely a magyar tétéles törvényekbe ütökzik, a kaszárkeresztés kisvárdai vezér számára hat hónap fogházat eredményezett, de kétségtelen, hogy a szigorú ítélet arányban áll a destruáló és romboló szellemmel, amit ezek a szellemtelen és műveletlen agitátorok próbálnak meghonosítani a nyomorgó és épen ezért minden szélsőség iránt fogékony népretek között.

A magyar miniszterelnök, aki kormányzása óta minden cselekedetével bezonyította, hogy valóban a higgadt és megfontolt haladó konzervatívizmus útjain igyekszik járni, legutóbbi nyilatkozatában elmondotta, hogy Magyarországon a szélsőségek csak romboló

munkát végezhetnek, mert a népi beállítottság egyformán idegen a jobb- és baloldali szélsőségtől. Azt is mondta a miniszterelnök, hogy a bosevizmus az állam és a rend felforgatására törekszik és épen ezért kíméletlenül el fog tiporni minden bosevista izú megmozdulást, de nem hagyja figyelmen kívül a jobboldali szélsőségek munkáját sem, mert tudni akarja, hogy mi- ben áll a jobboldali szélsőségek agitációs ereje.

Nos, most azután itt van a jobboldali szélsőség agitációs tevékenységének hü ujjlenyomata. Az urak és zsidók ellen hirdetett kaszárkeresztés hadjárat sem metódusaiban, sem céljaiban nem tér el a bosevizmus programjától, amely morultabb népsztaiy dühét. De még ha gondolkodás tárgyává tennék is, hogy vajjon igazságosan összehasonlíthatjuk-e a kaszárkeresztés célkitűzéseket a sarló és kalapács programjával, kiderülne, hogy felesleges az óvatoskodás, mert ők maguk saját bevallásuk szerint is a bosevisták sejt-rendszere szerint szervezik és szervezték földalatti aknamunkájukat a társadalom és a jogrend felforgatására.

A kaszár kapitányok és kaszár ezredek épen úgy, mint maga Böszörményi úr, a kaszár generális, ezer és egy tanujeit adták annak, hogy az átkos bosevizmus ellen szervezkedő megmozdulásuk pontosan és hűen követi a bosevizmus receptjét.

Urak és zsidók ellen bontották ki a kaszárkeresztés és halálfejjel ékesített zászlót ezek a kisvárdai forradalmárok. De mi az összes szimbolumok közül csak a halálfejet fogadjuk el komolyan, mert tudjuk, hogy ezeknek az embereknek semmi egyéb nem fontos, mint a halálfej jelentőségében rejő pusztítás és rombolás...

Ideje lenne a polgári társadalomnak ráeszmélni arra, hogy milyen szörnyű játékot üznek jöhíszeműséggel azok, akik megnyergetik az elégedetlen-eg paripáját, hogy belovagoljanak rajta az egyéni érvényesülés felgyarába. Nem győzzük eléggé figyelemztetni a vállvetett közönnyel szemlélődő polgárságot, hogy ezeknek a despotáknak útját mindenütt a vér, a tűz és a pusztulás jelzi, és mint ahogy a világ valamennyi forradalmának tanúsága bizonyítja, elsősorban épen azok esnek áldozatul a rombolás felidézett szellemének, akik naiv hitükben saját kezük munkájával készítették az utat a szörnyű eredményhez.

Ez a propaganda, amit a nyilasok, kaszárak és egyéb keresztetek folytatnak, már túlmegy az antiszemizmus határain, itt már a polgári rend, a polgári élet és munkabiztonság ellen folyik a lázítás és ha idejében kormányzat nem koppantanak az illetékes hatóságok, úgy végzetes munkájuk jövőtehetetlen károkat okozhat az ország békéjét, esendjét és nyugalmát illetőleg.

Talan az a hat hónapi börtön, amelyet a kisvárdai bíróság büles ítélete szabott ki, talán észre téríti majd az esztelenül garázdálkodó politikai szegénylegényeket. De itt nem arról van szó, hogy ezek a mániákus gyujtogatók gondolják meg cselekedeteiknek esztelen büntető konzekvenciáit, hanem intézményes intézkedésre van szükség, amely lehetetlenne teszi mindenki számára, hogy olyan cselekedetekben mőködjék közre, ami végül is a bíróság marasztaló ítéletét vonja maga után.

Mi nem martirokat akarunk és nem a börtönöket akarjuk megtöltetni a félrevezetett emberek tömegével, hanem egyetlen célunk, hogy az intézkedések hatékony ereje már előre is megakadályozzon minden politikai eszmiadiát abban, hogy kőtyagos céljalk érdeke-

ben akár dobogót, akár hordót kapnak.

Az urak és a zsidók ellenindított esztelen hadjárat térítse észre azokat, akik lebecsülő módon, vállvonogatva haladtak el az ilyen természetű felforgató tendenciák mellett, abban a hitben, hogy a magyar nép józanságán megtörik minden felforgató törekvés. Tudjuk, hogy a magyar nép józansága valóban erős sziklavára a rendnek és a nyugalomnak, de mi olvastuk a Mein Kampf című híres könyvet, amelynek van egy passzusa és az így szól: „A propaganda, ha szívesen és kifaróan folytatják, végül is elhítheti a tömegekkel, hogy a menyország pokol, vagy ha akarjuk, hogy a pokol a menyország...”

Dr. Pintér Zoltán

TIVOLI FILMSZÍNHÁZ

Telefon: 1-230-49. VI. Nagymező-u. 8.
február 11-től 17-ig csütörtöktől szerdáig

Shirley Temple

Szegény kis gazdag leány
Zenés vigjáték

Stan és Pan

Biztos úr kérem
Vigjáték

Magyar és Fox Híradó

Az első előadás (nem folytatás) mérésért helyárral!
A folytatás előadások kezdete köznap: 4, 7, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31
Szombaton 1/4, 1/2, 3/4, 1 óra
Jegyvétel egy órával az előadás megkezdése előtt. Vasár- és ünnepnap d. e. 11 órától

DOKTOR KOVÁCS

NOVELLA

Egy maramures-vidéki kisvárosi chaszid hazafelé igyekezett Budapestre. Volt bőven pénze, tehát második osztályon utazott. Szemben vele egy újmódi zsidó üldögélt; szivarból pófékelő újmódi zsidó. Jön a kalauz a jegyeket vizsgálni és a mi chaszidunk meglepődve látja, hogy az utitársa szintén Maramuresba tart. Furta szörnyen a kiváncsiság az oldalát, vajjon ki lehet ez a zsidó és mi végből utazik Maramuresre? Vakargatni kezdte a szakállát és eképen töprengett:

— Újmódi és jóltöltött zsidó, szivar a szájában, magyar újság a kezében. Lehet, hogy a doktor menyegzőjére utazik. De mégsem! A doktor menyegzője csak két hét múlva lesz, — mi a szösz csinálna két héten keresztül Maramuresen? Erről tehát szó sem lehet. De hát akkor minek utazik Maramuresra? Valószínűleg valami partió dolgában. Dehát akad-e vajjon hozzáillő leány Maramuresen? Mindjárt meglátjuk. Itt van például a Majsq Goldmann leánya, az Eszterka. Könyven lehet... De mégsem. Túlságosan vén már az ő számára. Nem fogja feleségül venni. Semmiképpen sem fogja el-

Február 14-én és 15-én választ Buda zsidósága

Február 14-én és 15-én, vasárnap és hétfőn tartja képviselőtestületi választását a budai hitközség. A választáson indul az Együttműködési Párt, amely Buda és Pest teljes megértését tűzte ki programjára, amelynek listáját olyan férfiak vezetik, mint Szántó Jenő, Alapi Béla, dr. Bródy Ernő, Pfeiffer Ignác, Székely Dezső, Dembitz Gyula, Beck Jenő, Sós Aron, dr. László Aron, Róna Miklós, Lunzer Pál, Strausz Adolf, Bartos Andor, dr. Balkányi Kálmán, Sós Endre, dr. Koppányi Dávid azonkívül az Együttműködési Párthoz csatlakozott Eke Párt vezetői: dr. Hazai Béla, dr. Kaszás József, dr. Löffler Vilmos stb. Az Együttműködési Párt listáján szerepel báró csepefr Weisz Alfonz, dr. Stein Emil, Halász Manó, báró dr. Hatvani Bertalan, dr. Fábian Béla ny. miniszteri osztálytanácsos, Földes Imre író, Szegő Sándor stb. stb.

Az Együttműködési Párt mindig a békét és a békés megértést kereste.

Nem rajta múlott, hogy a békét nem lehetett megvalósítani, hanem a mostani budai előjáróság magartása hiúsította meg

ezideig az annyira óhajtott békét. Az Együttműködési Párt érzi és tudja, hogy a zsidóság mai helyzetében minden szétvadás és egyenetlenkedés a zsidóság rovására megy. Ezért mindent elkövet, hogy egyetértésben a békés megegyezés szellemében oldják meg a Buda és Pest között felmerült gazdasági problémákat. Az Együttműködési Párt széles prog-

ramja felőleli mindazt, amire ma a budai zsidóságnak szüksége van. A pesti hitközséggel való együttműködés olyan program, amely a budai hitközség autonómiáját nem sérti, hiszen ennek az autonómiának épségét kifejezetten garantálja az Együttműködési Párt.

A budai választás elé a legnagyobb érdeklődéssel tekint a magyar zsidóság, mert itt fog kiderülni, hogy

azok a nemes célok, amelyeket az Együttműködési Párt maga elé tűzött, érvényesülnek-e.

Az Együttműködési Párt a főváros zsidóságának összefogását akarja megvalósítani, hogy

Buda világvárosok méltón építhesse ki a maga kultúráját és szociális intézményeit,

hogy a budai zsidóság minél szélesebb rétegét vonhassa be a felekezeti életbe. Ennek a programnak a megvalósításához kéri az Együttműködési Párt a budai zsidóság támogatását. Önmagát támogatja minden budai zsidó, aki az Együttműködési Párt listájára adja le szavazatát, hiszen az Együttműködési Párt listáján szereplő országos nevű egyének, akik önzetlenül, a budai zsidóság érdekében tartva szem előtt, állanak nyújtanak arra, hogy ez a párt minden kicsinyes szempontot félretéve a zsidóság egyetemes érdekeit tartja a legfontosabbnak. Az Együttműködési Párt kéri Buda zsidóságát, hogy már az első napon tömegesen adja le szavazatát a I-es számú listára.

hat éve, hogy férjhez ment, oder 2. napján volt az esküvő a zöld beszahamedresben és reb Tanchum-Zelig, Isten nyugtassa, adta őket össze. Ugy emlékszem, mintha csak ma történt volna. Ez az ügyvéd pedig van már 35 éves. Fogas kérdés. Ki lehet ez az ember? Megálj, te hülye! Hiszen világos, mint a nap. Chajmike testvérenek a fia ez? Chajmike 37 évvel ezelőtt nősült, chesven 15. napján a Hachnoszasz Orchim Klauzban. Ez az. Kohn ügyvéd úr Budapestről. Kohn pesti ügyvéd azonban minden bizonnyal doktor, tehát ez doktor Kohn ügyvéd úr Budapestről. Kész a kocsi!... De mégsem! Egy pesti ügyvédnek, egy pesti doktornak nem lehet Kohn a neve. Majd bolond lesz, hogy így hívassa magát. Holt biztos, hogy magyarosította a nevét. Mire forgathatta át a Kohn nevet? Kovácsra! Egész biztosan Kovácsra! Tehát ez doktor Kovács Budapestről!

A chaszidnak kedve szottyan, hogy szőbe ereszkedjék az utitársával. Megszólította:

— Bocsánat, Kovács doktor úr, ki nyithatnám az ablakot?

Mire a másik:

— Csak tessék. De honnan tudja Ön, hogy engem Kovács doktornak hívnak?

A chaszid mosolyogva feleli:

— Kispukulátam!

Világmegmozdulás az antiszemitizmus ellen

Látogatás Giudo Tedeschito egyetemi tanárnál Rómában összehívják a zsidók nemzetközi védelmének szövetségét

Az utóbbi időben többször felmerült az a terv, hogy az antiszemitizmus véres kitérésének megakadályozására nemzetközi szervezetet kell létesíteni. Irene Harand, a kiváló bécsi író, a „Gerechtigkeits“ főszerkesztője Svédországban, Angliában és Amerikában járt hogy ott megszerveze az antiszemitizmus elleni kongresszust. Egyrészt Irene Harand, másrészt a terv egy osztály egyetemi tanártól, szenátor Giudo Tedeschitótól indult ki. Merano-i tartózkodásom alkalmából váratlanul találkoztam szenátor Tedeschito professzorral, aki oly szíves volt a következőképpen válaszolni érdekeim tervét:

A szolidaritás érzése volt az, amely engemet arra indított, hogy a zsidók életének biztonságát más országokban is sikerüljön megvédeni. Amint annak idején a zsidókérdés megoldására emlegetett palesztinai zsidó otthon terve nemzetközi érdeklődést tudott felkeltetni, ugyanúgy nemzetközi érdekek fűződnek ahhoz is, hogy internacionális eszközökkel küzdjünk ama országok ellen, amelyekben az antiszemitizmus és különösen a véres antiszemitizmus kitérését veszélyeztetik a zsidó lakosságot. Ez az antiszemita kilengések miatt belpolitikai nehézségekkel küzdő országok kormányai számára is kedvező volna, mert egy nemzetközileg, esetleg a Népszövetség által szentesített szövetség segítségével sikerülne az országok belső békéjét megőrizni. Természetesen tudom azt, hogy még egy nemzetközileg jóváhagyott törvény — amelynek kerestülvitele szándékomban van — sem volna képes az antiszemitizmust egyik napról a másikra gyökeresen kiirtani. De a legbrutálisabb és legsúlyosabb antiszemita kitérésnek mindenestre nemzetközileg megtorolható lennének és már ez is nagy eredmény volna. Nemcsak az antiszemita kilengések miatt a bel- és külpolitikailag egyaránt szenvedő országok számára volna áldásos

az antiszemitizmus ellen hivatalosan küzdő nemzetközi bizottság,

de sikeresen küzdhetne az erkölcsek általános javulásáért és a gyűlölet nemzetközi leküzdése érdekében is.

A legtöbb civilizált országban vannak törvények, amelyek az antiszemita kilengéseket büntetik, abban az esetben, ha a vallásghalászás, a becstellet, vagy tulajdon vagy élet elleni támadás kitérését kimerítik. Ezek a törvények azonban nem elég hatásosak, mert nem egyszer tapasztaljuk, hogy

antiszemita büncselekmények tárgyalásánál, vagy a bíró egyéni szimpátiája, vagy a tömeghangulat előtt való meghunyászkodása túl enyhé ítéleteket eredményez.

Ez mind elkerülhető volna azonban, ha az antiszemita büncselekményeket

egy szigorú nemzetközileg szankcionált direkt törvény értelmében hoznák meg. Még csak azt sem lehet mondani, mert a régi időkben, különösen a pápák, mindig külön gondot fordítottak a zsidók védelmére. IV. Ince pápa különböző bullákban megfenyegette azokat, akik a zsidókat megsértik és hamis vádakat koholnak ellenük, vagy temelket gyaláznak meg. Különösebb és súlyosabb becsületsértéseknél pedig egyenesen a kiátkozás jogával élt. A későbbi pápák közül többen, közöttük X. Gregor és III. Pál szintén hasonlóképpen jártak el.

III. Frigyes pápa 1236-ban a zsidóüldözöket a legerősebb haragjával fenyegette meg. II. Ottokár pápa pedig egy bullájában ugyanazt a büntetést helyezte kilátásba azok számára, akik a zsidókat hamis vádakkal vádolják, amely büntetés a zsidókat érte volna, ha a vádakat beigazolták volna.

IV. Kázmér pápa halálbüntetéssel fenyegette meg azokat, akik a zsidókkal erőszakoskodtak, amíg a német III. Frigyes badeni örgróftól háromszáz aranymárka pénzbüntetésre ítélte a zsidók elleni igazságtalanságot és ezt a büntetést mindazok számára kilátásba helyezte, akik igazságtalanul járnak el a zsidókkal szemben. Később V. Károly ezt a pénzbüntetést ötszáz aranymárkára emelte fel, amelyből fele a császári pénztárt, fele pedig a zsidó hitközséget illette meg, amelynek tagjával, vagy tagjával igazságtalanságot követtek el.

Ha az egyes államoktól azt követelnék, hogy direkt törvényt hozzanak az antiszemita büncselekmények ellen, ennek a törvénynek kerestülvitele oly mértékben, amint a Népszövetségnek nem volna rá befolyása, igen nagy nehézségbe ütköznek.

Egy olyan szövetség azonban, mely a Népszövetség védelme alatt befolyását az összes államokra kiterjesztené, ilyen esetekben minden bizonnyal nagyobb eredménnyel működhetne.

Mint hogy ma már számtalan nemzetközi és általános emberi érdekeket védő szövetség működik s minthogy Lengyelország megbízottjának ama prepozíciója, hogy nemzetközileg kell küzdeni minden újabb háborús terv ellen, internacionális sikert aratott, semmi nehézséget sem látok abban, hogy az emberi jogokért és igazságokért küzdő ligák táborába az antiszemitizmus ellen küzdő nemzetközi szövetség is bekapcsolódjon.

Ha a Genfben nagy súllyal és befolyással bíró nemzetek bármelyike példátlanul elöljárna ilyen kérdésekben, a kis nemzeteknek nem volna ellenálló-képességük, hogy példájukat ne kövessék.

Nem szabad összetéveszteni ezt a gondolatot. Nem a különböző nemzetek keblében érvényben levő kisebbségek védelmé-

Nincs nap kavé nélkül!

A kavé segít munkánkban!

Legyen testi vagy szellemi munka: a kavé friss munkakedvet ad!

Ha munkánkban kifáradtunk, egy csésze jó fekete növeli kitarásunkat.

Meinl Gyula kavébehozatali rt.

ről van szó, hanem az állam egyenjogú polgárainak az antiszemita kilengésekkel szemben való védekezéséről.

Rómában legközelebb összehívják a zsidók nemzetközi védelmének szövetségét, illetve annak olaszországi csoportját, ahol a kérdés teljességében megvitatásra fog találni. Azonban egy kérdésnek a realizálása attól függ, hogy milyen mértékben talál híveket a legszélesebb rétegekben. Erre vonatkozólag pedig a legnagyobb optimizmussal nézek a kérdés megoldásának jó vendője felé.

Pintér Miksa

AUSZTRIÁBAN VÁLÓ OK A FAJ KÜLÖNBBSÉG

Bécsből entlik: A bécsi polgári bíróság dr. Mifka elnökletével elvi jelentőségű döntést hozott, amikor egy házaspárt elválasztott egymástól azon a címen, hogy a férj és feleség különböző fajuk. Az ítélet indoklásában dr. Mifka kijelentette, hogy nincs szükség az egyes fajok jelentőségének elbírálására, de mert a tanuk vallomása és maguk a felek beismerése is azt bizonyította, hogy a házastársak elhidegülése a faji különbségre vezethető vissza, ebben a bíróság elé került speciális esetben a válo okot meg kellett állapítani és a házasságot a kért címen fel kellett bontani. Ezek szerint tehát már Ausztriában is...

Báró Kohner Adolf emlékezete

Irta: dr. BAKONYI LÁSZLÓ, az Orsz. Iroda főtűkára

Báró Kohner Adolf halála súlyos vesztesége nemcsak a magyar, hanem az egyetemes zsidóságnak is.

A XIX. és XX. század nagy zsidó vezéreinek, a Montefiorek, a Rotschildok, a Goldschmidtek, a Ballinok galériájában méltó helyet foglal el báró Kohner Adolf nemes arcéle, tiszteletet parancsoló, lelki méltányosságot sugárzó egyénisége. Már a világháborút megelőző években, családi hagyományaihoz híven nagy szeretettel foglalkozott a zsidóság ügyeivel. Mint az Országos Magyar Izraelita Közalap elnöke, nagyszabású kulturális programot tűzött maga elé, a kis vidéki zsidó iskolák támogatását, a magyar zsidó művészet, tudomány fejlesztését és az északkeleti vidék elhagyott zsidó tömegeinek lelki gondozását, magyar iskolákkal való el-
látását.

A háborút követő zűrzavaros forradalmi időkben egyike volt azoknak a nagy stadlanoknak, akik a felelős tényezőknél bátrán és hűségesen vetették latba személyüket a méltatlanul meghurcolt és megváltott zsidóság érdekében és a felelőtlen elemek nemzetrontó működésének megfékezését követelték.

Senki sem tehetette ezt több joggal, mint báró Kohner Adolf. Származása, dicső ösök nagyszerű példája és a legnagyobb áldozat, amit hűséges polgár hazájának hozhat: egyetlen fiának a magyar föld védelmében kiomlott drága vére, jogcím és kötelesség volt erre.

Mint a feledhetetlen dr. Mezey Ferenc méltó utódát, 1928. évi április 22-én tisztelte meg a kongresszusi zsidóság báró Kohner Adolfot a legnagyobb méltósággal, amit adhatott, az Országos Izraelita Közalap elnöki tisztségével. A magyar Izraelita nemcsak hálóját és elismerését akarta leróni a nagy név viselője iránt, hanem reménykedve és bizakodva várta azt a hivatott vezetőt, aki felülkerekedve pártzenvedélyeken, társadalmi és egyéb vizsályokon, erős kézzel fogja a felekezeti viharvert hajóját a nyugodt fejlődés biztos révébe kormányozni.

Azok a felekezeti által, de különösen a kongresszusi izraeliták által keltezően fel nembecsülhető eredmények, amelyeket báró Kohner Adolfnak Országos Izraelita elnöksége alatt elérnünk sikerült, mutatják, hogy a felekezeti nem csalódott akkor, amikor vezérévé őt választotta meg. Hatvan esztendő sikertelen fáradozása után alkotmányozó ülésre ülhetett össze az Országos Bizottság és megvetette az alapját annak a nagyszabású alkotmányozó munkának, amely az Izraelita Országos Gyűlés egybehívására és a Kiegészítő Szabályzat megalkotására vezetett.

A súlyos gazdasági viszonyok között báró Kohner Adolf hathatós közbenjárásának eredménye lett, hogy a m. kir. kormány lehetővé tette két legnemesebb célú közintézetünknek, a Ferenc József Rabbiszemináriumnak, valamint az Országos Izraelita Tanítóképző Intézetnek

fenntartását a felekezeti megterhelésének lényeges csökkentése mellett.

Az ő céltudatos utánjárásainak köszönhetjük, hogy felekezeti autonómiánk legértékesebb vívmánya, a közszolgálati bíraskodás az utolsó időkben nemcsak megszilárdult, de e téren sok eddigelé fennálló és sürülődásokra okot szolgáltatott vita megszűnt, hogy a kormány hozzájárulását sikerült elérnünk abban az irányban is, hogy az eddigelé helytelenül közigazgatási útra terelt jogvita területekre is kiterjedjen felekezeti autonómiánk. Amde minden sikerek és eredmények messze eltorpülnek amellett, hogy báró Kohner Adolfnak sikerült a magyar zsidó hitközségek felől elhárítani azt a fenyegető veszélyt, amit a hitközségi adók kivétele és behajtása körül a kormány által tervbe vett eljárás jelentett volna.

Az a nagyszabású memorandum, amelyet az Országos Izraelita báró Kohner Adolf kezdeményezésére a magyar zsidóság törvényes jogainak megvédésére szerkesztett és amelyet a megdicsőült nagy elnök gróf Bethlen István akkori miniszterelnöknek személyesen átadott, méltóan sorakozik azokhoz a történelmi jelentőségű dokumentumokhoz, amelyeket a magyar zsidóság a XVIII. század utolsó évtizedétől kezdve a különböző országgyűlésekhez és kormányokhoz intézett.

Végül nem szabad említés nélkül hagynunk azt a nagyszabású munkásságot, amelyet báró Kohner Adolf a magyar haza és a magyar zsidóság érdekében a külföldi kapcsolatok felvétele és fejlesztése érdekében kifejtett. Tanulmányi idézek néhány sort a megdicsőültnek egy leveléből: „ismerem a magyar zsidóság sanyarúan gyenge helyzetét és teljesen támasz és szimpátia nélkül állunk a nagyvilágban”.

Örök érdeme báró Kohner Adolfnak, hogy a magyar zsidóság tragikus elszigeteltségét észrevette és azt megszüntetni igyekezett.

Talán kevesen tudják, hogy a Megbízottak a Palesztinamunka legteljesebb és leghűségesebb híve volt Magyarországon. Erre vonatkozó bizalmas elgondolásait nem egy ízben közölte e sorok írójával, akinek legnagyobb büszkesége volt, hogy báró Kohner Adolf barátságára és bizalmára méltatta.

Végezetül hadd idézzek néhány mondatot abból a szélfogó beszédből, amelyet a zsidóság e nagy fia az Iroda elnökévé történt megválasztásakor mondott:

„Mindig arra törekedtem, hogy a magyar zsidóság javát szolgáljam és a mai napon, amelyet életem egyik legszebb napjának tekintek, ünnepélyes fogadalmat teszek, hogy minden erőmet felekezetemnek szentelem. Büszkén vallom magamat magyar zsidónak és zsidó magyarnak. Be kell vallanunk, hogy a múltban, amikor jobb viszonyok között éltünk, a zsidó szempontokat nem hangsúlyoztuk eléggé és elhanya-

goltuk zsidóságunkat. Fogadjuk meg ez ünnepélyes órában, hogy jobb zsidók leszünk, mint a múltban.”

Senki sem tartotta meg hívebben, odaadóbban, önzetlenebbül ezt a fogadalmat, mint báró Kohner Adolf. A magyar zsidóság el nem múltó hálás kegyelele övezi nagy fiának dicső emlé-
két.

Nyilastüntetés

Vasárnap tartotta képviselői beszámolóját dr. Fábán Béla és azt hisszük, nem kelt már különösebb feltűnést annak megállapítása, hogy Fábán Béla beszámolóján a nyilaskeresztes tüntetők ismételt botránys magatartást tanúsítottak s olyan tüntetést provokáltak, amely végül is rendőrhatalmi intézkedést vont maga után.

Ha számotvetünk az utóbbi idők eseményeivel, akkor azt látjuk, hogy a liberális, a demokrácia bajvivői következetesen kihívják maguk ellen a diktatórikus elvek rajongóinak legszélsőségesebb ellenszenvét. De talán nincs a magyar politikai életben senki, aki ellen több gyűlölettel, acsakordának a nyilaskeresztes demogógok, mint Fábán Béla ellen. A szélsőséges agitátorok gyűlölködése azonban becsületére válik dr. Fábán Béla országgyűlési képviselőnek, mert bizonyossága ez a gyűlölködés annak, hogy dr. Fábán Béla jól végzi vállalt feladatát, valóban harcos ellenfele minden tébolyodott diktatúrás aggyrémmek. Hogy vasárnapi képviselői beszámolóján ismét igyekeztek magukat észrevetni a görbültrepszert rajongói, az már meg sem lep bennünket, hiszen az évek során Fábán Béla minden politikai megnyilatkozását a szélső jobboldal kénköves gyűlölködése kísérte.

Báró dr. Kohner Adolfné mély-
séges fájdalommal jelenti, hogy
imádott férje, életének büszkesé-
ge, a legjobb apa, nagypapa és
rokon

szászbereni

báró

Kohner Adolf dr.

71. életévében hosszú szenvedés
után elköltözött az élok sorából.

Drága halottunkat 1937. évi
február hó 2-án, kedden déli 12
órákor kísértük utolsó útjára a
kerepesúti izraelita temetőbe.

Farkas Istvánné szül. báró Koh-
ner Ida és dr. Lukács Antalné
szül. báró Kohner Kátó gyerme-
kei, Farkas István, dr. báró
Dirsztay Gedeon és dr. Lukács
Antal vejei, Farkas Károly Judith
és Pál, báró Dirsztay Emmi és
Béla, ifj. Lukács Antal és Hanna
unokái, sógorai, sógornői és egész
rokonai.

Aldás emlékére!

Marion Béla pontjai

Mióta a Nemzeti Egység Pártja véget vetett a marionizmusnak, amely alatt Marion Béla híres, sőt hírhedt politikai szervezkedését kell érteni, azóta a parlamenti viharok néhány megnyugvásra képtelen tagja szoroson Marion Béla háta mögé állva, új pódiumot keresett a legszélsőségesebb politikai állásfoglalás propagálására. Rövid keresgélés után meg is találták ezt a pódiumot a Move székházában, ahová Marion Béla és társai rohammal bevonultak és ahonnan most már a pártfejelem ellenőrzése nélkül folytathatják tevékenységüket politikai céljaik érdekében.

Már régóta hozzászoktunk ahhoz, hogy minden politikai megmozdulás a pontok kibocsátásával kezdődik. Ahogy a tavasz a fecskék csicsérgő röpködését jelenti, épenúgy a politikai pártalakítás tavaszát is a programpontok zümmögő röpködése indítja el. Ezek a pontok újabban túlságosan egyformán zümmögnek.

Minket lepett volna meg legjobban, ha Marion Béla és társainak új szervezési hadjárata nem a német árjaparagrafus rendelkezéseinek szolgálatára tűzte volna ki célját. A zsidók vonuljanak ki az iparból, vonuljanak ki a kereskedelemről, semmi köziük a földhöz, a közhivatalokból már régen számították őket, de most azután takarodjanak a magánhivatalokból is!

Az ember megdörzsöli a szemét és azt kérdezi: vajon mit művelhetnek hát szabadon a zsidók? Mondják meg Marion Bélák, milyen életpályákat hagynak nyitva a zsidóság számára? Azt hiszem, ők jönnének a legnagyobb zavarba, ha végigolvasnák programjukat és azután válaszolni kellene erre a kérdésre. Egy tenyérynyi helyet sem hagynak a zsidók számára, egy tenyérynyi helyet sem, ahol megvethetik a lábukat, ahol bekapaszkodhatnak az életbe, hogy akármilyen küzdelmes módon megszerezzék az élet fenntartásához szükséges javakat. Nem, ők, Marion Bélák ridegen és kíméletlenül száműzni akarják az élet minden frontjáról a zsidókat, épen csak ahhoz nincs elég bátorságuk, hogy nyíltan követeljék a zsidóság fizikai létének megsemmisítését is. Mennyivel őszintébb lenne, ha a köntörfalazások helyett egyszerűen zászlójukra írják, hogy a zsidót pedig tüsszel és vassal ki kell irtani. Akkor legalább a követelmény tisztában lenne azzal, hogy mit akar ez a derék gárda, tisztában lenne azzal, hogy az emberiség-

ség és népies politika nevében milyen embertelen és népet irtó célokat tűzött maga elé a szervezés magasiskolájának legfőbb bajvivója.

Nagyon egyszerű volna vitába szállni Marion Béla és társainak rideg és kíméletlen antiszemita programjával. Megkérdendők tőlük, hogy a magyar ipar és magyar kereskedelem világvivó-sonylatban elért előkelő pozíciója kinek köszönhető? Megkérdendők tőlük, hogy azok a magyar kereskedők és magyar iparosok, akik ennek a kifejezetten agrár országnak egész iparát és kereskedelmét úgyszólván a semmiből építették fel, haszontalan és ártalmas tényezők voltak-e csak azért, mert zsidók?

Mi azonban nem kérdezzük, mert előre tudjuk a választ. Tudjuk, hogy ezek az önző és önzésükben igazságtalan urak vállvonogatva mondanák: a mór megtette kötelességét...

Igen, a mór megtette kötelességét, tehát most itt az ideje, hogy kiseprűz-zék a közgazdasági élet minden területéről a Mórakat. Jöjjenek a Bélák! Azok, akik lenéző megvetéssel figyelték azt a hatalmas munkát, amit a liberális félévszázada alatt a felszabadult zsidóság művelt ebben az országban. Jöjjenek a Bélák, hogy beledüljenek a szorgalom, a tehetség, a fáradhatatlan munka eredményeként felépült várak-kákba, amelyek úgy látszik nagyon is szemet szűrtak azoknak, akik elfelejtettek részt kérni az ipar és kereskedelem honfoglaló küzdelmeiből.

A faji gyűlölség sztaniolapírjába csomagolják azt az egyszerű vágyakozást, hogy a zsidó munka, a zsidó szorgalom eredményeit a maguk részére kívánják biztosítani. Akik mosolygó vállvonogatással nézték a zsidó magvetés fárasztó munkáját, most jelentkeznek,

mint arató munkások, mert megirigyelték a zsidó munka eredményes hajtását. Csak hogy tévednek ezek az urak, nem lehet aratni annak, aki elfelejtett vetni. Sem az emberi, sem az isteni igazság nem tűri el, hogy a munka és fáradtság jutalmát a munkátlanok és tétlenek kapják. Ha helyel-közzel a politikai programként hirdett antiszemizmus el is tudta foglalni a zsidó szorgalom jól kiépített hadállásait, ezek csak időleges eredmények és semmiesetre sem lehetnek tartósak. Még a német példa sem győz meg bennünket arról, hogy szembe lehet fordulni az igazsággal és tartósan lehet ellenkezésbe kerülni az erkölcsi jogrenddel.

Lehetetlen, hogy a magyar politikai élet egyszerűen napirendre térjen Marion Bélák minden tételes törvényellenkező ígéhirdetése felett. Marion Béla végeredményben mégis a Nemzeti Egység Pártjának alelnöke, s ha a kormányzó párt bölcsessége folytán nem is vesz intenzív részt a párt irányításában, mégis viseli a címet, amely kötelez. Ez a cím arra kötelezi Marion Bélát, hogy ne helyezkedjen szembe az érvényes magyar törvényekkel, amelyek minden felekezeti igazgatót tiltanak. De kötelezi magát a NEP-et arra, hogy fokozott ellenőrzést tanúsítson egyik alelnökének politikai tevékenysége felett, mert mi hiába tudjuk, hogy Marion Béla programja szöges ellentétben áll a NEP programjával, a tömegek számára nehéz lenne megmagyarázni, hogy egy párt alelnöke olyan magatartást tanúsíthat, amelyet a párt helytelennek tart és ennek semmilyen konzekvenciái nincsenek. Vagy megtartja Marion Béla a NEP-ben viselt tisztségét, vagy ragaszkodik az antiszemita politika hirdetéséhez. De választania kell...

Hajnal László

פסח של Husvétli árut az ismert kiváló minőségben, az idén is gyártunk.

A felügyeletet az egri főrabbi, főtisztelendő
Schreiber Simon ur
gyakorolja.

A husvétli áru gyártásának rituális felügyelete még sokkal szigorubb, mint az egész éven át gyártott áru amugy is nagyon szigoru felügyelete. E szigoru rituális felügyelet teljes erejű biztosíték arra, hogy az áru és így különösképen a husvétli áru megbízhatóságához soha kétség nem férhet.

A husvétli árut tehát a legvallásosabb emberek is a legteljesebb bizalommal fogyaszthatják.

FRANCK HENRIK FIAI R.-T.
Budapest, 113. postafiók 5. Telefon: *2-688-45.

Látjuk ... halljuk ... olvassuk ...

Beszélni vagy hallgatni ...

A szegedi zsidó gyárigazgató levelet intézett Szeged Nép képviselőjéhez, Schvoy tábornokhoz, amelyben elégtételt kér azért, mert Schvoy tábornok előadásán, ahová egyébként külön meghívóval invitálták, sérelem érte felekezését. Erre a levélre Schvoy tábornok azt válaszolta, hogy az éretlen hecc-antiszemita garázda nevetlenségét nem kell észrevenni, mert ezek a szélsőséges ifjak éppen abból merítik tevékenységükhöz a propagandát, hogy igazgató randalizásait belekerülnek a sajátba s így akarva, nem akarva, reklámot csinálnak ezeknek a politikai szégyényeknek.

A szegedi gyárigazgató azonban nem csztotta a tábornok álláspontját és válaszeleiben kihangsúlyozta, hogy igenis észre kell venni az ilyen sértető magatartást, mert nagyon rossz szöveget tesz a zsidóság önmagának, ha nyilvánvalóan tovább megy az ilyen provokációk mellett. Azt mondta a zsidó gyárigazgató, hogy mind a kihívó és tolató sértetéseket lefrieskázza magyarul, mert családja évszázadok óta teljesíti a magyar hazafiasság parancsolatait, ő maga frontarcos volt és nem kötelezhető arra, hogy szó nélkül napirendre térjen a vallását ért sérelmek felett.

Tökéletesen igazat adunk a szegedi gyárigazgatónak. Ha majd minden zsidó kötelességének fogja érezni, hogy a saját hatáskörében szembeszálljon az ilyen provokációkkal, nagyon meg fogják gondolni a garázda legények, hogy kiálljanak-e a fórumra és felelőtlenül üvöltözésekkel megzavarják azt a harmóniát, amelyre minden felekezet között szükség van az ország legszentebb érdekeire való tekintettel. A szegedi gyárigazgató kezdeményező lépését tehát örömmel üdvözljük, mint első fessét és minden biztató jelt arra, hogy a jövőben minden felekezetiért ért sérelem a helyszínen és azonnal megtorolható.

Nesz Károly a dobogón ...

A hordóról indult el, arról a bizonyos hordóról, amely a politikai demagógiát jelentette és jelent s elérkezett az előkelő budai Vigadó dobogójára, hogy meghirdesse a gyűlölködésnek az elvakultságának uszító programját. Nesz Károlyról van szó, arról a Nesz Károlyról, aki a 20-as évek rémületes bizonytalanságában hívta fel magára a figyelmet, mint patentrozott, felelőtlen-elem. Olyan felelőtlen-elem, akinek nem kellett félnie attól, hogy vad és uszító tevékenysége a megtorló büntetéssel találkozik, olyan felelőtlen-elem, aki a felelőtlenesség malaclopó köpenye alatt nagyon jól dajkálhatta az egyéni érvényesülést. Ez a Nesz Károly, akit vasárnap szerencsénk volt viszontlátni a budai Vigadó dobogóján, csak nemrégiben tért vissza a szélsőséges politikai eszméramlatok hivatásos ter-

jesztői közzé. Hosszú éveken keresztül kiábrándulva, megcsalatozva s egy kissé gyűlölködve is, egykori társaira, próbált utat keresni a szürke polgári élet ösvényeihez. Ezeket az éveket a konszolidáció korszakának nevezi az újkori magyar történelem. Ezekben az években a felelőtlen elemek lehiggadtak és legalább látszólag megkomolyodtak. Aztán jött a nemzeti szocializmus után felburjánzott nyilas, kaszás és kampós kereszties invázió, persze az egykori felelőtlen elemek szíve azonnal harsogva dobogott meg az új eszmékért.

Mi nem irigyeljük egymástól őket. A nemzeti szocializmustól, a Nesz Károlytól, a nemzeti szocializmustól. Jól összetalálkoztak eszmék és emberek, felelőtlen eszmék és felelőtlen emberek, a Vigadó bahajjaitól. Mindössze azon csodálkozunk, hogy az érvényben lévő törvények, melyek a felekezetielleni igazgatást közönséges bűncselekménynek minősítik, még mindig elkerülik Nesz Károlyt. Holott Nesz Károly már nem felelőtlen elem, hanem felelős politikai faktor. Egy felelőtlen politika felelős faktora. Na, de ami késik, nem mulik, mi meg vagyunk győződve arról, hogy ezeknek az antiszemita agitátoroknak módjuk lesz még védőbeszédet tartani a Magyar Királyi Tróvényszék előtt is...

A Kiszgázda párt az antiszemizmus ellen

Eckhardt Tibor pártja ma már Nagyatádi kiszgázda pártjának jelentőségével bír. Hogy mennyire így van, arra bizonyíték, hogy még a kormányelnök is minden vonatkozásban tiszteletben tartja a Kiszgázda Párt jogszertű kívánásait, aminek éppen a legutóbbi napokban voltunk tanúi. Ez a Kiszgázda Párt, mint a parlament legerősebb ellenzéki pártja, most hitet tett a liberális felfogás mellett és kihangsúlyozta, hogy az antiszemizmust, mint teljesen céltalan s amellel elfogult világnézetet elítélendőnek tartja.

Örömmel regisztráljuk a Kiszgázda Párt magtartását és különösen örülünk annak, hogy Eckhardt Tibor pártja, mint a népies magyar politika-leletéményese az egész országban felveszi a harcot a nyilaskeresztes bolondgomba ellen és intézményesített propagandát kezdeményez minden szélsőséges demagógiával szemben, amely csak arra jó, hogy a magyar népet kizökkentse abból a nyugalmi helyzetből, amelyre pedig most elengedhetetlen szükség van.

A magyar kormányelnök félreérthetetlenül leszögezte álláspontját a szélsőségek ellen. Most azután csatlakozott ehhez a Kiszgázda Párt is, úgy hogy, a magyar politikai élet minden számottevő frakciója szembenáll a szélsőséges eszméramlatokkal. Nagyon jól tudjuk, hogy ez önmagában nem elegendő a nyilaskeresztes akció megszüntetéséhez. A szélsőséges mozgalmak terjesztői nem törődnek azzal, hogy a magyar politikai élet szimpátiával, vagy antipátiával kíséri-e ténykedésüket. A szélsőséges politikai agitáció saját céljainak elérését tűzőn vizen keresztül szorgalmazza még akkor is, ha az egész or-

szág felháborodva utasítja is vissza próbálkozásait. Itt más megoldásra van szükség. Törvényes intézkedésre, amely egyszer és mindenkorra meggátolja a görbült keresztiek propagátorait abban, hogy a gyűlölet tüzesovaját hintsék el az országban...

H. L.

A Hungária konzervgyár hetven éves jubileuma

Ritka évfordulót ünnepekl a Hungária konzervgyár, amely ebben az esztendőben lép fennállásának hetvenedik évébe. A Hungária konzervgyár a magyar konzervipar egyik legrégebbi váll-

alata, amely az export terén is jelentős szerepet vis a magyar kereskedelemben. Polacsek Nándor vezérigazgató, a Hungária konzervgyár tulajdonosa, évtizedek óta részt vesz a magyar zsidóság felekezeti életében is és nemcsak a P.I.H. képviselőtestületi tagja, hanem a VI. ker. templomkörzet alelnöke is. Polacsek Nándor egyike a legmegértőbb jótékony férfiaknak, aki sohasem keresi a feltűnést és mindig visszavonultan gyakorolja nemes szívének parancsolatait. Vállalkozásának egyik legfőbb munkatársa fia, Polacsek Pál igazgató, aki ma már szintén a legfelkészültebb szakemberek közé tartozik. A jubileum alkalmából, úgy Polacsek Nándor vezérigazgató, mint fia, Polacsek Pál, a magyar kereskedelem és ipar legszámottevőbb reprezentánsai szerencsekívánatokkal halmozták el.

Sass Irén előadása. A VIII—IX. kerületi Nőegylet disztertermében kedden est tartotta nagysikerű előadását Sass Irén a kitiinó írónő a „Modern zsidó nő” címen. Sass Irén előadásának nagy és átfogó sikere volt.

A Pesti Chevra Kadisa

Izr. Szentegylet
febr. hó 10-én szerdán d. u. 1/2 órákor
a Dohány-utcai templomban
Jom-Kippur kofaun
istentisztelettel kapcsolatosan
alapítási ünnepélyt
tart, melyre tagjait ezuton meghívja
a Pesti Chevra Kadisa előljárósága

Gróf Festetich Sándor zsidó őse...

A rövidlátó antiszemizmus — Egy pápa, aki Jomkipurkor bőjtölt

Általánosságban azt szokták tanácsolni a rövidlátóknak, hogy — vegyen pápaszemet. De a fizikai rövidlátáson kívül van egy súlyosabb lelki és szellemi rövidlátás például az, amely a most annyira divatos antiszemita propagandát irányítja. Az ilyen rövidlátáson nem segít semilyen — pápaszem. Apropos: „pápaszem...” Az utóbbi időben sajnálatosan betegeskedő katolikus egyház-uralkodó X. Pius pápa nem tartozik a rövidlátókhöz semilyen tekintetben, még a világ zsidóságához való viszonylatában sem. XI. Pius pápa mint a katolikus egyház feje, mindig jó példát mutatott a papságnak. Tudvalevő dolog, hogy

ő hívott meg a Vatikánban működő Vulgata-Biblia Bizottsághoz egy híres keleti talmudtudós és megengedte, hogy az őz rabbi a vallás parancsolatainak megfelelően, állandó minjanja, azaz tíz híthű bocherje társaságában imádkozhasson és rituálisan étkezessen a Vatikán városában...

Egyébként a háború előtt az osztrák-magyar vatikáni nagykövetség egykori attachéja, alsőlukavecki Mixith Aladár mesélte nekem, hogy az akkori pápa.

X. Pius minden évben a zsidó jomkipur napján is bőjtölt.

A pápák általában sohasem voltak antiszemiták, s hogyha mégis akadnak a katolikus papok között is úgynevezett „heccáplánok” — bizony az elég szomorú.

A rövidlátás magasiskoláját Németország produkálja most az antiszemizmus terén. „Állami tisztogatási” szempontokból ildőzik a német zsidókat, holott a hatszázézer német zsidó közül a háború alatt 96.000 zsidó teljesített katonai szolgálatot, ami 17.5 százalék a összes zsidóságnak és ez az arányszám egyetlen felekezetenél sem magasabb.

A zsidó katonák 12 százaléka esett el a német frontokon és 35.5 százalékuk kapott háborús kitüntetést.

közülük egy a „pour le merite”, amelyet csak a hadvezérek szoktak megkapni. 12 zsidó tiszt kapta meg az első osztályú vaskeresztet.

Arra is hivatkozott a nemzeti, szocialista rezsim, hogy a „weimari szégyenparlament” oroszlanrészeben zsidókból állott, holott a valóság az, hogy 423 képviselő közül csak nyolc zsidó és négy kitért képviselő szerepelt.

Szinte már közhely az antiszemita programban az a vád, hogy a zsidóság száz százalékosan anyagias beállítottságú és kizárólag a pénz érdekli. Hát ez nem így van. Mindenekelőtt nézzük csak meg a német Nöbel díjasok jegyzékét és azok közül is azokat, akik korszakosan alakították át a német tudományt, mint Franck és Haber professzorok, akik a német vegyi ipart valószággal forradalmasították, Einsteint, a modern fizika megalapítóját, Ehrlichet, a híres 606 szérum felfedezőjét.

Vajjon gondolnak-e a nyilasok arra, amikor német eszméket importálnak a rádió keresztl, hogy a rádiópropagandát a zsidó Hertz tette lehetővé a rádióhoz vezető út feltárással? Gondolnak-e arra, hogy a zsidó Marcus fedezte fel a benzinautomóbil, a szeizmográfot, hogy Wassermann professzor vér-reakciója nélkül a legféltettebb népbetegséget nem tudnák megállapítani, hogy Fraenkel professzor tárta fel a tüdőgyulladás lényegét? És gondolnak-e arra, amikor a zsidó anyagiasságot állítják szégyenpadra, hogy a legnagyobb német karmesterek, mint Mahler Gusztáv, vagy Bruno Walter épenügy zsidók, mint Max Reinhardt, a világhírű rendező, vagy Elisabeth Bergner, a világ legnagyobb színésznője.

A mi speciális hazai antiszemitáink is meglehetősen mértékben rövidlátók. A zsidó töke mindenhatóságát hirdetik és egyszerűen eltagadják, hogy a világ tíz legnagyobb vagyona közül egyik sincsen zsidókézen. De ha már a pénzkérdésnél tartunk, vessünk egy pillantást gróf Festetich Sándor nyilaskereszt vezér ismert anyagi zavaraira. A szélsőséges gróf 13.5 millióra becsült vagyona ellenére néhány esztendei köz-

szereplése után a legsúlyosabb pénzügyi bonyodalmak középpontjába került.

Holott még gróf Festetich Sándor sem tagadhatja, hogy ereiben egy esőppnyi zsidó vér sem kering. Mert kering... Gróf Festetich Sándor egyik őse, tolnai Festetich Ferenc gróf (élt 1763—1822-ig) házasságot kötött egy zsidó bárónő leányával, Wetzlar Katalin baronesszel s házasságukból két gyermek született.

Az egyik gróf Festetich Károly Albert huszárkapitány volt és író lett. A sors úgy akarta, hogy a híres Saphir M. G. zsidó költővel barátkozzon meg, akivel együtt adtak ki Budapesten egy „Pannónia” című lapot...

Ugye milyen furcsán hangzik az egész. Van egy nyilaskeresztes fővezér, zsidó származású elődeivel, aki ugyanakkor jelentékeny részét a zsidóirtás céljaira aprózza...

Ilyen messzire viszi az embert a rövidlátás. Jó lenne már megfelelő pápaszemről gondoskodni az antiszemita vezérek részére is, hogy megláthassák a valóságot, az igazságot és elhiggyék végre, hogy Izrael népének nemese célja és rendeltetése van e földön.

Tóbiás ben Juda

Védekeznek a román zsidóság

A Román Zsidók Központi Tanácsa nevében dr. Wilhelm Fildermann ügyvezető elnök több memorandumot nyújtott át Tatarescu román miniszterelnöknek, amelyben a zsidó kisebbségeket ért üldözéseket és sérelmeket sorolta fel és a kormánytól érélyes védelmet kért. Az első memorandumban foglalkozott azzal a tervvel, amely a román állampolgárságok újabb felülvizsgálását rendeli el. Megállapítja a memorandum, hogy már két ízben történt ilyen állampolgársági revízió és az újabb felülvizsgálát csak a zsidók jogainak esorbítását jelentené, ami ellenkezésben áll a békeszerződésnek kisebbség védő paragrafusával. Ez a felülvizsgálát különösen ott jelentene súlyos jogfosztást, ahol már tizenhárom esztendővel ezeiótt is rendkívül szigorú revízió történt, az újonnan Romániához esatolt területeken, ahol a bevándorítás felülvizsgálata úgyszólván napirenden volt.

Egy további memorandumban a Központi Tanács elnöke felhívja a miniszterelnök figyelmét azokra a tervezetekre, melyek azt célozzák, hogy az ügyvédi kamarák taglistáját revízió alá vegyék, mai nem más, mint burkolt formában való lehetetlenné tétele annak, hogy a zsidó ügyvédek jogaikat gyakorolják. Minden ilyen terv — mondja a memo-

randum — ellenkezik az érvényben lévő törvényekkel és alkotmányellenes, tehát ez ellen a legélesebb formában tiltakozni kell, mert nem tűrhető, hogy olyan rendelkezések lépjenek hatályba, amelyek ellentétben állanak az érvényes romániai joggal.

A gyöngyösi Aut. Orth. Izr. Hittközség Berkovics Soma választási elnök elnöklése alatt egyhangúlag választotta meg az előljáróságot. Elnök lett: Hermann Miksa, alelnök Steiner Emil (új), gondnokok Braun Dávid és Winder Ábrahám, pénztárnok Lichtig Jenő (új), elnökör Eliás Ábrahám (új).

Kedvezményes szentföldi társasutázás

1937 április 13-tól május 4-ig
Az Adriatica olasz hajóstársaság

Cerusaiemme szalongozósén

dr. Patal József vezetésé alatt. Jelentkezés február 20-ig a Mult és Jövő kiadóhivatalánál
Budapest V. Vadász u. 11. sz.
Telefon: 11-99-55.

HIREK

KÖSZÖNETNYILVÁNTÁS. A hoz-
zám juttatott rendkívül nagyszámú gra-
tulációkat, minthogy mindegyikre kü-
lön-külön válaszolni fizikai lehetetlen-
ség, ezúton is hálásan köszönöm. —
Dr. PINTÉR ZOLTÁN.

Az e heti péntek esti írásmagyarázó előadás. Csütörtökön, 11-én a szabad-
egyetemi előadásorozatban „Zsidó főis-
kolák és akadémiák” címmel dr. Wolf
József, 7 órákor pedig „Fejezetek a zsi-
dó polgári jog történetéből” címmel dr.
Ehrenthal Aladár, ugyancsak csütörtök-
ön, 11-én, a szociális tanfolyamon 6 óra-
kor „Népgondozás és Néphivatal” cí-
mel dr. Nagy Tivadarné, 7 órákor pe-
dig „Gyermekek és fiatalokorai védel-
me” címmel Nemes Lipót tart előadást.
Az írásmagyarázó és szabadegyetemi
előadások a Goldmark-teremben (VII,
Wesselényi utca 7.), a szociális tanfo-
lyam előadásai a VII, Wesselényi utca
44. szám alatti iskola nagytermében lesz-
nek.

Eltemették báró dr. Köhner Adolfot.
Végso akaratához híven, a legnagyobb
csendben helyezték örök nyugalomra bá-
ró Köhner Adolfot, a magyar zsidóság
nagy halottját, február 2-án, kedden, a
családi sírboltba. Dr. Hevesi Simon ve-
zető-főrabbi mondott imát az elhunyt
lelki üdvéért. A temetésen testületileg
jelent meg a P. I. H. előjárósága: Stern
Samu elnök, dr. Glückstahl Samu és Vé-
szí József felsőházi tagok, dr. Fábián
Béla, dr. Rosenák Miksa, dr. Wilhelm Ka-
roly, dr. Zahler Emil előjárók, Eppler
Sándor főtitkár és dr. Csergő Hugó fő-
jegyző. A Chevra Kadisa részéről Bánó
Dezso és Steiner Marcell előjárók, az Or-
szágos Iroda részéről dr. Bakonyi László
főtitkár, a Rabbiszeminárium, az IMIT
részéről Wertheimer Adolf elnök, az Or-
todox Központi Iroda részéről dr. Reiner
Imre jogtanácsos, a Miké részéről pe-
dig dr. Stein Emil elnök vettek részt a
temetésen. Megjelent a temetésen vallás-
különbség nélkül a magyar közgazda-
sági élet minden számottevő represen-
tánsa.

**Dr. Hajdu Miklós előadása Dombóvá-
ron.** A Dombóvári Nőegylet, amely öt-
venéves jubileuma után szeretetház ala-
pítással koronázta meg áldozatos mun-
káját, intézményei javára kultúrrestet ren-
dezett, amelyre meghívta előadóként dr.
Hajdu Miklós előjárót, aki „Béke a
Szentföldön” címen tartotta meg meg-
különböztetett érdeklődéssel várt előadá-
sát. A hitközség bensőséges, meleg ün-
neplésben részesítette a dombóvári gyü-
lekezet multjának lírikusát és hűséges
íróját, akit először dr. Friedmann Hil-
lél főrabbi a péntek esti istentiszteleten
megkapóan ragyogó beszédben köszön-
tött, ünnepelve a „Kile” poétalelkű sze-
relmesét, a nagynevű zsidó valláseszté-
tát, aki évtizedek óta hirdeti avatott
tollal és az elhivatottak fenkölt szavaival

vallásunk szépségeinek és értékeinek
megbecsülését. A kultúresten az előadó
publicisztikai munkájának méltatásában
dr. Balog Miksa, a Nőegylet titkára ba-
ráti szeretettől áthatott szavakban üdvö-
zölte dr. Hajdu Miklóst, aki szabadelo-
adás keretében költői szépségekben bő-
velkedő, könnyekig megható, színes ké-
pekben tárta a hallgatóság elé az újjá-
éledő Szentföld életét, munkáját, küz-
delmeiben is bizakodó fejlődését. A bib-
liai emlékedettségű előadásnak áhitatos
keretet adott Halász József, a kitünő kép-
zettségű egyházi énekes, aki finom kul-
túráltságának szárnyaló modulációjával
adott elő két imarészletet, amelyeket
Bondi György, a nagytehetségű fiatal ze-
neszerző kísért. Stern Ella bájos közvet-
lenséggel köszönte meg a Nőegylet meg-
bizásából dr. Hajdu Miklós nagyhatású
előadását. Az emlékezetesen szép kultúr-
est rendezésében dr. Kertész Jenőné, a
Nőegylet érdemes elnöknője gyarapította
szeretetmunkájának eredményes sikereit.

Kedvezményes szentföldi társasutazás
A Mult és Jövő az idén tavasszal is meg-
rendezi szokásos szentföldi társasutazá-
sát az Adriatica olasz hajóstársaság
Gerasalemme, illetve Galilea nevű sza-
longözösein, melyek az utasoknak min-
den kényelmet, orthodox felügyelet alatt
álló ellátást (diétást is) biztosítanak. In-
dulás április 13-án. A programba fel van
véve a Szentföld minden régi és új neve-
zettsége. Dr. Patay József ezuttal tizen-
kettedszer indul a Szentföldre, ahol ez-
úttal is méltó fogadtatásban részesítik
a magyar zarándokcsoportot. Minthogy
kettős külső kabinok a hajón korlátolt
számban vannak, a jelentkezést minél
előbb kell eszközölni, legkésőbb február
20-ig, a Mult és Jövő kiadóhivatalnál,
Budapest, V., Vadász utca 11. sz. Tele-
fon: 1—199—55

A Pesti Izr. Nőegylet Szeretothona.
A Pesti Izr. Nőegylet 1936-ban ünnepelte
fennállásának 70. évfordulóját és ez al-
kalomból Singer Albertné előjáró kezde-
ményezésére elhatározta egy Női Szeret-
etothon felállítását. A terv az egyesü-
let nagynevű elnökségének, Vészi
Józsefnének irányítása és vezetése mellet
valóságossá érlelődött. Nagy hálával tar-
tozik az egyesület vezetősége dr. Kere-
kes Ödön egészségügyi főtanácsosnak
azért a lelkes odaadásért, amellyel az új
intézmény megvalósíthatóságát a hatósá-
goknál támogatta. Az Otthon megszer-
vezési munkálatait dr. Bernáth Dezsoné
előjáró irányítja a legnagyobb hozzáér-
téssel Grosz Dezsoné előjáró odaadó,
áldozatos segítségével. Az előmunká-
latok már annyira előrehaladtak, hogy
a Pesti Izr. Nőegylet Női Szeretothon-
ját folyó hó 5-én már át is adták nemes
rendeltetésének.

**A Magyar Zsidók Egyesülete január
27-én ifjúsági ünnepséget tartott a ma-
darak és fák ünnepélyén.** Az ünnepséget
Singer Ödön és Rosenthal László rabbi-
szemináriumi hallgatók rendezték.

A Pesti Chevra Kadisa alapítási ün-
nepe. A Pesti Chevra Kadisa február
10-én, szerdán délután öt órákor a
Dohány utcai főtemplomban tartja ez-
idei alapítási ünnepélyét.

A TAVASZ MERÁNBAN. Meránó
(Olaszország), a világhírű furdóhely,
enyhe rádióaktív és gyógyklimájával az
év minden szakában, mint a legideál-
sabb tartózkodási hely ajánlható. A ta-
vasz, amely ezt a vidéket valóságos
virágtengerré változtatja, talán sehol
sem olyan elővívő, mint itten. Gyö-
nyörű napsütésű sétányok váltják egymást
és Meránó csodálatos környéke, elra-
gadtatja az idegent azzal a szépséggel,
amit ez a gyógyhely jelent. De a ter-
mészet szépségével együtt a legjobb al-
katmai nyújtja egyúttal minden gyógy-
kezelés céljára. Nagyszabású tavaszi
ünnepi programmal szolgál a furdó ve-
zetősége: nemzetközi löversenyek, ten-
nisz, opera, revü, koncert. Több, mint
száz hotel, pensió, valamint a legjobb
kezekben lévő kitünően vezetett szana-
tóriumok, a modern kor minden vívmá-
nyával felszerelt gyógy- és vízgyógy-
intézetek várják az üdülést és gyógyul-
ást keresőket.

**A Budapesti VIII. és IX. ker. Izr.
Nőegylet intézményei javára, az ifjú-
sági csoporttal karöltve, folyó hó 27-én,
szombaton este 9 órai kezdettel, a
Goldmark-teremben, méltóságos Stern
Samu úr és neje védnöksége alatt, mű-
soros táncestélyt rendez, amelyre ez-
úton is tisztelettel meghívja a nőegylet
tagjait és jóbarátait.**

**A Pestszécséti Ifjúsági Egyesület ja-
nuár 27-én fényes sikerű előadást tar-
tott. Az estély fénypontja dr. Vincez
Jakab hitközségi elnök gyönyörű elő-
adása volt az ifjúság feladatairól. Az
előadást dr. Molnár István hittaná-
rabbii köszönte meg.**

Goldberger Salamon jubileuma. Gold-
berger Salamon, a zsidó gimnázium
igazgatója, most töltötte be tanári mű-
ködésének 35. évét és bár jubileuma al-
kalmával határozott kívánságára min-
den ünnepi keret mellőztek, mégis az
elismerés, tisztelet, hála és ragaszkodás
számátalan jelével halmozták el
mindazokat, akikkel pedagógiai mun-
kássága folyamán kapcsolatba jutott. A
Pesti Izraelita Hitközség, a Zsidó Gim-
názium Barátainak Egyesülete, a gim-
názium volt növendékei és a Vívó és
Atletikai Club ösztöndíjalapítványokat
létesítettek Goldberger Salamon igaz-
gató nevére és az ösztöndíjak rendelté-
tésének megállapítását rá bízták. Gold-
berger igazgató úgy döntött, hogy a
zsidó gimnázium felsőbb osztályaiban
évenként versenyzőgátlatokat tartsa-
nak, amelynek tárgya a Szentírás és a
zsidó történet beható ismerete. Az
ösztöndíjakat, melyek előreláthatólag
évi 250 pengő kamatot jelentenek, e
versenyzőgátlatok győztesének itéli
oda az igazgató.

**Felelős szerkesztő és kiadó:
PINTÉR MIKSA.**

Szerkesztő: Dr. PINTÉR ZOLTÁN
Előfizetés: 1 évre mellékletekkel: P 40.—
Kellner Albert könyvnyomdája, Buda-
pest, VI., Hajós-utca 27. Tel.: 1-290-71
1-189-98. Felelős: Dr. Kellner László

Purimi szám

Budapest, 5697. Adar 11.
1937. február 22.

ÁRA 40 FILLÉR

XIII. évfolyam 7-8. szám

ORSZÁGOS

EGYETERTÉS

ZSIDO POLITIKAI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VIII., Thék Endre-utca 20.

SZERKESZTI:
PINTÉR MIKSA

Telefon: 1-324-17. Postatakarékpénztári
csekk számla: 27.003.

PURIM

Írta: Pintér Miksa

A zsidó Tan egyetlen könyve sem ha-
sonlít annyira minden időbeli életünk-
höz, mely oly igaz képet festene törté-
nelmi és jelenlegi helyzetünkről, mint
Eszter könyve. Sokat vitakoztak már
ennek a könyvnek történeti összefüggé-
séről és tényleges eredetéről, arról a
történetről, mely elmondja, hogy Aha-
verus, perzsa király birodalmában mi-
képen menekültek meg Mordechaj és
Eszter segítségével a Hámán által fe-
nyegtetett zsidók. De, minden tudomá-
nyos mérlesekkel boncolgatás, gyenge
ezzel az elbeszéléssel szemben, amely
annyira magán viseli az élet ritmusát s
egy évezredes valóságot örökít meg.
Hámán úgy viselkedik, mint Eszter
könyvében, mindaddig, ameddig a zsi-
dók szétszórvára élnek a népek között, s
ameddig a szükségből, vagy szegény-
ségből fakadó gyűlöletérzés az emberek
közvetítő útát érlelte meg. És Mor-
dechaj és Eszter tette az összetartás és
igazság diadalmassága. Valósággal tölt-
ött szimbólum marad mindaddig,
ameddig a vallásával és tanaival együtt-
élő zsidóság, egyedülálló történelmének
folyamán igazságtalanságot kell, hogy
eltűrjön. Az egymással való hadakozás-
ban, az erőszaknak az erőszakkal vívott
harcában, népek pusztultak el, trónok
dültek le, birodalmak süllyedtek el, de
az igazságnak az erőszak elleni harcá-
ban veretlenül megy a zsidóság át az
időkön.

Tehát nem túlzott a Talmud bölese-
nek az a profecijája, mely azt mondja:
„Minden ünnep el fog múlni, de Purim
örökre meg fog maradni.” Ebben a
mondásban a történelem ismeretének
keserősége nyilatkozik meg, a tudat,
hogy az igazságtalanság és erőszak
hosszú, csaknem végtelen életű lesz a
földön. És benne él meg ebben a mon-

dásban az a jámbor hit is, hogy az em-
beri gonoszság és önkény fölött, min-
denkor diadalmaskodni fog az örök is-
teni igazság. Ugyint a téli erőszakos
vihari után újra és újra eljön a ta-
vasz, úgy kell az emberi gonoszság után
a purim-gondolatnak, az igazság diada-
lának elkövetkeznie.

Ha a napjainkban, mikor a Hámán
gyűlöletet a valóságban éljük át, ha
ádár 13-ának purimi történetét, mely
a zsidóság megsemmisítésével fenyege-
tett meg ma is, kétezer év után is, oly
éltünkön át tudjuk érezni és csaknem át-
éljük, a bölesek mondása eleven vissz-
hangot kell, hogy keltsen bennünk. Min-
denkinek fel kell ismernie a tényt, hogy
egy világtörténelmi eseményekben gyö-
keröz sorsot, sem teóriákkal, sem pro-
gramokkal nem lehet megváltoztatni. Azt
a tényt, ami túlmélyen vallásos törekvé-
seink az igazságosságra és békiülékeny-
ségre, mindig a gyűlöletérzést és az erő-
szakot legáltalánosabb ösztönét váltják
ki, ezt a tényt, ez a mi sorsunkat nem
lehet minden továbbiak nélkül eltörölni,
nem lehetett tegnap, nem lehet ma sem,
talán még holnap sem.

De— és ez a Purim gondolata, — le-
het győzni. Mert Eszter és Mordechaj,
a sorsközösség okos és bátor felismeré-
sével a közösség mellé állottak és meg-
mentették őt, mert minden egyes ember
érezte a sorsközösséget a szegénység-
ben, szükségben egymást a legvégsőkig
támogatta, azért menekült meg a kö-
zösség.

Valahányszor a későbbi időkben a
gyűlölet erőszaka megrohanta Izraelt,
ereje mindig megtört a zsidóság zárt
sorain, melyeket — mint Mordechaj és
Eszter idejében — a sorsközösség tar-
tott össze. A mi nemzedékünknek a

jelen nyomorúságából ismét az a fel-
adata támadt, hogy a Purim-gondola-
tot, a sorson való győzedelmeskedést a
sorsközösség által betöltse. Ismét olyan
állapotok között élünk, mikor a világos
felismerést és következetes cselekvést
minden egyes embertől külön kell kö-
vetelni. A közösséget fenyegetik. Nem
fogjátok önmagatokat megvédeni, ha
yakon, kishitűen, csak saját magatokra
gondolva szétszaladtok és megfutamod-
tok. Csak közösen, csak akkor, ha a
szörnű nyomorban lelkiileg és testileg
kölesönösen segítitek egymást, fogjátok
megvédeni tudni a nép egészét és az
egyes embert. Minden egyes embernek
a közösség sorsának kell szolgálnia s
ezáltal saját sorsának. Ez a mi Puri-
munk gondolata a történelmünk és je-
lenünk gondolata is egyszerűen: nyitva
kell tartani a szemünket, ha arról van
szó, hogy fel kell ismernünk a veszélyt!
Nyitva kell tartani a kezünket, ha arról
van szó, hogy emberi jogainkat a jövőbe
vetett hittel meg kell védenünk!

Mert Purim sohasem volt a külső vé-
delem félénk szervezetének szószólója,
Purim ma is, mint annakidején, mindig,
visszatérő megvalósulása egy eszmének:
a szellem győzedelmének az erőszak, az
igazság győzedelmének a gyűlölet fe-
lett. Így kapcsolódik bele a mi zsidó
harcunk végzettség az általános
emberi harcba, az igazságtalanságok
ellen. S mert ez nemcsak nehezebb, de
reményteljesebb harc is, minden más
jért való harcnál, mert győzelmeink
tartósabbak, mint megaláztatásaink,
Purim a viharos napokban mindig
büszke és boldog ünnep marad, az opti-
mizmusnak, az elpusztíthatatlan igaz-
ság hitének szent és tiszta tavasz-
ünnepe.